

Verslag beheersorgaan Bib en GCGW

9 maart 2015 – Bib Londerzeel

Aanwezigen:

De Cock Emiel (voorzitter), Martine Roelands, Edwin Deschepper, Stefaan Gunst, Fons Moeyersons, Lut Averhals, Christine De SmedtVeerle Langbeen, Arnold Rottiers, Greet Segers, Gerda Verhulst (schepen), Robert Meert cultuurbeleidscoördinator), Tim Lerno (secretaris)

Verontschuldigd:

Patrick Bogaerts, Koen Moeyersons, Koen Goossens, Mark Van AsscheMarie Louise Borms, Jackie Coeckelberghs, Kris Moeyersons, Maurice Verbelen

Afwezigen:

André Meysmans, Nadia Sminate, Gilberte Aerts, François De Keersmaecker, Wim Eeckelaers

01 AGENDAPUNTEN WAARBIJ HET BEHEERSORGAAN EEN ADVIES

UITBRACHT:

E-readers met e-boeken uitlenen in de bib: unaniem goedgekeurd, met als advies 0,30 euro leengeld.

Games uitlenen en gamen in de bib: unaniem goedgekeurd, met als advies 1 euro leengeld.

02 BINNENGEKOMEN STUKKEN

Er zijn geen binnengekomen stukken.

03 E-READERS MET E-BOEKEN UITLENEN IN DE BIB

Tijdens de vorige vergadering werd de stand van zaken geschetst van e-boeken in de Vlaamse bibliotheken. Ondertussen heeft de werkgroep "e-boeken in de bib" vergaderd bij Bibnet, waarbij alvast duidelijk werd dat een werkbaar uitleenmodel niet voor 2015 zal zijn. Er werd beslist om te proberen om het huidige model met een jaar te verlengen, zonder bijkomende kosten voor de deelnemende bibliotheken. Dit model werkt immers met een minimumafname van uitleenlicenties, die de bibliotheken sowieso moeten betalen. Momenteel hebben de deelnemende bibliotheken nauwelijks 15% van deze minimumafname gerealiseerd.

Ondanks de verlenging lijkt het vrijwel zeker dat het huidige model grondig zal bijgestuurd of zelfs helemaal herdacht zal worden tegen begin 2016. Op 17 maart volgt hierover een breed debat met de sector. [Noot: tijdens dit debat werd aangekondigd dat het huidige project niet verlengd wordt wegens teveel technische problemen met de app. Het wordt begin mei stopgezet]

Voor een wel zeer uitgebreide lezing in de bibliotheekschool van Gent (5 uur was zelfs nog te kort!) maakte ik deze [zeer uitgebreide presentatie over e-boeken](#). Tijdens de voorbereiding is het me opgevallen dat een aantal bibliotheken met succes e-readers met e-boeken uitleent aan het publiek, waaronder recent ook nog de bibliotheek van Puurs.

Een groeiend aantal bibliotheken overweegt ondertussen om hier op korte termijn mee te starten.

De e-boeken worden ingevoerd in de catalogus en kunnen door klanten via mail worden gereserveerd. De volgende werkdag kan de klant een e-reader komen afhalen waar de gewenste titels opgezet zijn door de bib. Vaak is het aantal titels dat op één e-reader kan worden uitgeleend beperkter dan het aantal fysieke materialen (bv. 5 of 10 titels). Soms wordt er ook een beperkt leengeld per titel gevraagd (bv. 0,30 euro).

Zoals tijdens de vorige vergadering werd duidelijk gemaakt kunnen bibliotheken geen e-boeken uitlenen zonder per titel de toestemming te krijgen van de rechthebbenden. Bij fysieke materialen is deze toestemming niet vereist, waardoor e-boeken op een e-reader juridisch gelijkwaardig zijn aan fysieke boeken. Wel mogen aangekochte e-boeken maar op één toestel tegelijk gezet worden (one copy/one user, zoals bij fysieke boeken).

De bibliotheken die hier enkele jaren geleden mee gestart zijn kunnen ondertussen indrukwekkende uitleencijfers voorleggen: tijdens de vakantieperiodes zijn zo goed als alle toestellen permanent uitgeleend. Zelfs tijdens 'dalperiodes' zijn meer dan de helft van de toestellen in gebruik. Dit aanbod wordt door klanten zeer sterk gewaardeerd.

Dit is een uitstekend middel om klanten op een laagdrempelige manier te laten kennismaken met e-boeken. Ook de totale kostprijs valt mee: een degelijke e-reader koop je tegenwoordig voor 100 euro. Heel wat interessante actuele titels worden voor 5 euro als e-boek verkocht. Tien e-boeken op één e-reader ter beschikking stellen kost in dit scenario $100 + (10 \times 5) = 150$ euro, wat zelfs iets goedkoper is dan 10 fysieke boeken ter beschikking stellen.

Op de meerjarenplanning is 2000 euro voorzien om vanaf dit jaar ook in Bib Londerzeel e-boeken uit te lenen. Ik stel voor om met deze middelen een tiental e-readers aan te kopen en een honderdtal actuele e-boeken, zodat we eindelijk ook in Bib Londerzeel e-boeken kunnen uitlenen. Het resterende budget kan dan later op het jaar nog ingezet worden om nog enkele toestellen en/of meer titels aan te kopen, afhankelijk van onze eerste gebruikscijfers.

Ook als er in 2016 een werkbaar uitleenmodel voor e-boeken komt blijft dit een zeer zinvolle investering: een e-reader uitlenen blijft de meest laagdrempelige manier om mensen optimaal kennis te laten te maken met e-boeken.

Er werd advies gevraagd aan de leden van het beheersorgaan over dit voorstel, waarbij ook de modaliteiten besproken werden (eventueel leengeld, maximum aantal te ontlene titels,...).

De leden van het beheersorgaan keuren het voorstel unaniem goed. Het beheersorgaan adviseert een leengeld van 0,30 euro per titel om de drempel zo laag mogelijk te houden. Zonnebeke hanteert hetzelfde tarief, wat bij hen gelijk is aan het tarief voor reservaties. Bij ons kosten reservaties 0,80 euro. Voor cd's en dvd's wordt 0,50 euro leengeld gevraagd.

Het voorstel zal nu ter goedkeuring op het college worden gebracht. Wanneer er geopteerd wordt voor leengeld, dan is tevens de goedkeuring van het voorgestelde tarief door de gemeenteraad vereist.

04 GAMES UITLENEN EN GAMEN IN DE BIB

Games zijn vandaag uitgegroeid tot een volwaardige cultuurdrager, met een verscheidenheid die even groot is als bv. het aanbod van films en tv-series. Bij indiegames staan vaak het verhaal en de personages centraal, dat dankzij de technologie interactief beleefd kan worden. Ook bij de populaire games wordt het belang van sterke verhaallijnen, uitgediepte personages,... steeds groter. Gamers staan midden in het verhaal en bepalen met hun acties welke richting het uitgaat.

Hoewel producenten van games zich aanvankelijk sterk verzet hebben tegen het uitlenen van games door bibliotheken is hier sinds 2011 juridisch uitsluitsel over. In mei 2014 werd deze uitspraak door het Hof van beroep te Gent herbevestigd: bibliotheken mogen zonder beperking alle games uitlenen.

De voorbije jaren hebben heel wat bibliotheken hier met succes op ingezet. Net als bv. strips voor volwassenen zijn games een uitstekend middel om de moeilijk te bereiken doelgroep van 16 tot 26 jaar aan te trekken. In tegenstelling tot wat wel eens gedacht wordt zijn de 'echte' games niet gericht op kinderen of jongeren, maar op jonge volwassenen. Daarnaast is er uiteraard ook een uitgebreid en divers aanbod aan games voor de jeugd op de markt, met soms een educatieve insteek en vaak gericht op een specifieke leeftijd .

Sommige bibliotheken lenen games gratis uit, maar de meesten vragen leengeld (doorgaans 0,50 euro tot 2 euro). Aangezien games voor bv. een Playstation 4 of een Xbox One aanzienlijk duurder zijn dan bv. een dvd (ca. 50 euro per titel) is een hoger leengeld verdedigbaar. Games uitlenen is in de meeste bibliotheken zeer succesvol, waardoor een hoger leengeld van rond de 2 euro ervoor zorgt dat de uitgaven voor deze collectie vrijwel volledig gerecupereerd kunnen worden met de inkomsten.

Op de begroting van 2015 is 4000 euro voorzien om te starten met het uitlenen van games en om te investeren in enkele spelconsoles, zodat ook gamen in de bib mogelijk wordt. Dankzij de infrastructuur voor onze filmvoorstellingen zouden we hiermee bv. ook gametoernooien op groot scherm kunnen organiseren, eventueel gekoppeld aan andere activiteiten. Ook voor de jeugddienst zou het interessant zijn om gebruik te kunnen maken van onze spelconsoles en games, zowel in de bib als op verplaatsing.

Als leidraad voor de collectievorming stel ik voor om sterk in te zetten op kwalitatieve games, waarbij we naar een gezonde mix van populaire en minder gekende titels streven (net zoals bij de dvd-collectie).

De games worden voorzien van een etiket met een duidelijke leeftijds aanduiding ([PEGI](#): 3 – 7 – 12 – 16 – 18 jaar). Games vanaf 16 en vanaf 18 jaar willen we in onze 16+afdeling plaatsen. De games voor jongere spelers zouden op de jeugdafdeling komen.

Er zijn heel wat verschillende platformen op de markt, maar het lijkt me wenselijk om vooral in te zetten op games voor de meest recente populaire toestellen: Playstation 4, Xbox One en Nintendo 3DS. Hierdoor zorgen we ervoor dat de collectie niet te snel verouderd, hoewel ook de voorgangers van deze toestellen nog steeds vlot verkopen en nog in heel wat huiskamers staan.

Sinds een tweetal jaren maakt ook online gamen zijn opmars in België. Aanvankelijk kon dit enkel met pc-games, maar ondertussen zijn ook de eerste consoles hiervoor klaar. De klant betaalt doorgaans een maandelijks abonnement voor toegang tot een collectie online games (zoals Spotify) of huurt games per titel. Doorgaans zijn deze formules echter behoorlijk prijzig, wat ze vooral interessant maakt voor mensen die heel veel gamen.

De film- en tv-markt staat hierin al veel verder (Netflix,...), maar ook daar zien we nog geen invloed op onze uitleencijfers (nog steeds een lichte stijging van de dvd-uitleningen in 2014). We verwachten dan ook dat een collectie consolegames in de bib de eerstvolgende jaren vooral aan populariteit zal winnen. Bovendien blijft de netto-investering voor de gemeente zeer beperkt als we een voldoende hoog leengeld hanteren.

Er wordt advies gevraagd aan de leden van het beheersorgaan over dit voorstel, waarbij ook de modaliteiten besproken werden (leengeld, maximum aantal te ontlene titels, collectievormingsbeleid,...).

Een lid van het beheersorgaan vraagt hoe we omgaan met games die geweld bevatten. Andere leden merken op dat ook in sommige boeken en films uit onze collectie heel expliciete geweldscènes voorkomen. De bibliothecaris stelt dat het zeker geen goed idee zou zijn om censuur toe te passen op alle games waarin geweld voorkomt. Door kwalitatieve selectiecriteria te hanteren worden games die uit niets meer dan geweld bestaan sowieso niet in de collectie opgenomen. Vaak vormt geweld in games voor volwassenen echter een essentieel onderdeel van de verhaallijn. Uiteraard wordt de strenge PEGI-leeftijds aanduiding strikt toegepast bij de plaatsing en duidelijk vermeld op het etiket.

De leden van het beheersorgaan keuren het voorstel unaniem goed. Het beheersorgaan adviseert een leengeld van 1 euro per titel, rekening houdend met de hogere kostprijs van de gemiddelde game in vergelijking met dvd's en cd's. Voor dvd's en cd's vragen we 0,50 euro leengeld.

Het voorstel zal nu ter goedkeuring op het college worden gebracht. Wanneer er geopteerd wordt voor leengeld, dan is tevens de goedkeuring van het voorgestelde tarief door de gemeenteraad vereist.

05 CURSUSREEKS OVER TABLETS EN MEDIAKENNIS IN DE BIB

Arch'educ is één van de 13 volkshogescholen in Vlaanderen en zorgt in de regio Halle-Vilvoorde voor een gevarieerd vormingsaanbod op diverse locaties. Ze werken vaak samen met bibliotheken om cursussen aan te bieden m.b.t. mediawijsheid en het gebruik van nieuwe technologie.

Arch'educ stelt voor om in het najaar een vormingsreeks van 4 of 5 sessies te laten doorgaan in de bib. We overwegen om dit te laten doorgaan op zaterdagvoormiddag, van september tot december (één keer per maand). De twee eerste sessies zouden op twee opeenvolgende zaterdagen plaatsvinden.

Sessie 1 & 2 : je harde schijf op internet. Tijdens de eerste sessie wordt 'the cloud' vanop een laptop verkend: Google Drive, Dropbox,... Tijdens de tweede sessie wordt duidelijk gemaakt wat je vanop een tablet met de bestanden in 'the cloud' kan doen (zowel Apple als Android).

Sessie 3 : Babbelen via het internet: goedkoop of gratis sms'en, telefoneren, chatten en videobellen met je tablet

Sessie 4: Leuke foto's maken, bewerken en delen met je tablet

Sessie 5: Handige apps die je zeker moet kennen

Deelnemers kunnen voor elke workshop afzonderlijk inschrijven. Het aantal deelnemers is telkens beperkt tot 15. De kostprijs voor de bib is afhankelijk van de toegangsprijs die we vragen. Bij de maximale toegangsprijs van 12 euro komt dit voor de 5 workshops samen op ca. 150 à 200 euro.

Andere bibliotheken die met Arche'duc samenwerken hanteren doorgaans een lagere toegangsprijs van 5 à 6 euro, zodat ook de drempel om deel te nemen lager wordt. Zeker bij het opstarten van een vormingsaanbod kan dit een belangrijke stimulans zijn. In onze bib hebben we bovendien nog geen traditie van vormingen, waardoor een lagere toegangsprijs me ook bij ons aangewezen lijkt.

Arche'duc is een zeer flexibele organisatie die haar cursussen vormgeeft op maat van de organisaties waarmee ze samenwerken. Naar de toekomst toe zouden er ook vormingen kunnen worden opgezet die sterk aansluiten op de dienstverlening van de bib (bv. Pinterest, haal meer uit de bibliotheekcatalogus, e-boeken, gaming,...). Tevens is het mogelijk dat we deze onderwerpen (deels) voor eigen rekening nemen en laten aansluiten op de betalende vormingen van Arche'duc.

Het lijkt me niet de bedoeling om vanuit de bib de eerder klassieke computercursussen die i.s.m. CVO Meise doorgaan in GC Walschap te gaan overnemen. Wel kunnen we aanvullend werken door ons met een laagdrempelig aanbod te richten op het gebruik van mobiele technologie (tablets en smartphones) en op mediawijsheid. In andere gemeenten is gebleken dat hier behoorlijk veel vraag naar is. Arche'duc probeert tevens het delen van kennis tussen de cursisten onderling te stimuleren tijdens de workshops (zoals bv. ook het naicafé en het repaircafé).

Op onze begroting is dit jaar 200 euro voorzien voor het stimuleren van het fysiek en online delen van kennis, informatie en cultuur. Eventueel zou dit bedrag nog beperkt kunnen aangevuld worden door middelen te verschuiven vanuit andere acties.

Er wordt advies gevraagd aan de leden van het beheersorgaan over dit voorstel, waarbij ook de modaliteiten besproken worden (tijdstip workshops, toegangsprijs,...). Daarna zal het voorstel ter goedkeuring op het college worden gebracht.

De leden van het beheersorgaan keuren het voorstel unaniem goed. Het beheersorgaan adviseert een toegangstarief van 5 euro per sessie, om de drempel zo laag mogelijk te houden. Als tijdstip voor de cursussen wordt geopteerd voor zaterdagvoormiddag.

06 WO I IN LITERATUUR, FILM, MUZIEK & KUNST

Voorzitter Emiel De Cock stelde tijdens de vorige vergadering voor om samen met de bib één of meer avondvullende voorstellingen op poten te zetten waarbij we het thema van de Eerste Wereldoorlog vanuit de literatuur, de film, muziek & de kunst tot leven brengen. Hierbij willen we een compilatie brengen van beklijvende fragmenten uit oorlogsromans, muziek, filmfragmenten, poëzie, beeldende kunst,... Tijdens de vorige vergadering werd een werkgroep samengesteld, die ondertussen een eerste keer is samen gekomen: een stand van zaken.

Op 17 april vertonen we in de bib om 20u de film "Oh! what a lovely war", met een inleiding door Emiel De Cock.

Op 23 oktober nodigen we de a capella-groep "Les voix perdues" uit, wat we combineren met oorlogspoëzie.

07 OPEN MONUMENTENDAG

Het programma voor de Open Monumentendag op zondag 13 september werd bondig voorgesteld. Aansluitend op deze dag zal er een tentoonstelling over de muurschildering Olijfje plaatsvinden in de bib, evenals een tentoonstelling over industrieel erfgoed van het Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie (onder voorbehoud van beschikbaarheid).

De Open Monumentendag zal in Londerzeel doorgaan op 3 locaties:

- Muurschildering 'Olijfje': tentoonstelling over muurschilderingen in een tent
- Wachtzaal station: tentoonstelling met beeldmateriaal en archieffilm over de lijn Mechelen-Dendermonde
- Leireken: tentoonstelling 30-jarig bestaan

Voor en na de Open Monumentendag zal de tentoonstelling over muurschilderingen te zien zijn in de bib. Mogelijk komt er ook nog een tentoonstelling van de Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie (VVIA) naar de bib gedurende deze periode.

08 BEKNOPT WERKINGSVERSLAG 2014

Aan de hand van de tag 'activiteiten' op onze blog werd een overzicht getoond van alle activiteiten die in de loop van 2014 plaatsvonden in de bib. Dit wordt mondeling aangevuld met de klassikale activiteiten, die niet op onze blog staan.

09 BEKNOPT ACTIEPLAN 2015

Er werd een kort overzicht gegeven van alle activiteiten er tot dusver op het programma staat voor 2015 (zie bijlage).

10 VARIA EN RONDVRAAG

Geen variapunten

Emiel De Cock
Voorzitter

Tim Lerno
Secretaris